

Vrijednost ovog djela je u tome što obuhvaća cjelokupni prostor Balkana, a ne samo prostor bivše Jugoslavije, ili neku od njezinih zemalja, te bi ovo djelo moglo biti vrijedna literatura za studente koji slušaju predmet povijest zemalja Jugoistočne Europe. U knjizi se osjeća da je autor stručnjak za povijest Grčke pa je ona znatno prisutnija od ostalih balkanskih zemalja. Autor je manje koristio izvornu znanstvenu građu, što je razumljivo s obzirom na širinu teme i veliki teritorijalni prostor koji obuhvaća u knjizi. No, bez obzira na iznesene primjedbe djelo A. Gerolymatosa zaslužuje pozornost, ne samo povjesničara, već i šireg čitateljstva kojem je knjiga i namijenjena.

Snježana Ružić

* * *

Zbornik Muzeja Đakovštine,
br. 5 (Đakovo, 2001), 306 str.

Muzej Đakovštine iz Đakova izdao je novi broj "Zbornika muzeja Đakovštine". Zbornik je podijeljen u tri cjeline (*Članci, Građa te Kritike, ocjene i prikaze*). Među članke glavni i odgovorni urednik (Borislav Bijelić) uvrstio je devet radova autora iz drugih centara (Osijek i Zagreb) te lokalnih istraživača. Također u cjelini Građa objavljeno je pet radova dokumenata o Đakovu i području općine Đakovo. U posljednjoj cjelini objavljene su kritike, ocjene i prikazi knjiga koje se tematski odnose na đakovačko područje.

Na početku cjeline *Članci* uvršten je rad Branke Uzelac koji je posvećen pedesetogodišnjici postojanja Muzeja Đakovštine. Autorica obrađuje ljude zaslužne za osnivanje ustanove (Josip

Žerav te učitelj Stjepan Dvoržak), njene ravnateljke (Hedviga Dekker, Franjo Čordašić, Krešimir Pavić, Ivo Pavlović te Branka Uzelac), njene zaposlene (arheolozi Branka Raunig i Ivo Pavlović, povjesničar Krešimir Pavić, etnolozi Ivica Šestan i Branka Uzelac) kao i suradnike i podupirajuće institucije (Društvo prijatelja starina). Također, prikazala je djelatnosti ove institucije (muzejsku i izdavačku). Naročito naglašuje prostorni problem ustanove budući je u ovih 50 godina promijenila tri lokacije te se sada seli na četvrtu i konačnu. Autorica upozorava na posljedice nepostojanja stalne lokacije ovog muzeja te neadekvatnog smještaja muzejskih eksponata u vrijeme ratnih godina (1991.-1995. godine) te zbog nepostojanja stalnog muzejskog prostora.

Željko Lekšić obrađuje povijest đakovačkih mlinova od kraja 17. stoljeća do početka drugog svjetskog rata. Veću pažnju posvećuje većem broju parnih mlinova (mlin Sloga, mlin obitelji Fuchs te biskupijski parni mlin (mlin «Štediša»)) na ovom području. Također obrađuje i nekoliko manjih mlinova na benzinski motor.

Vladimir Geiger proučava novčаницe/bonove grada Đakova koje su izdane šezdesetih, sedamdesetih, osamdesetih i devedesetih godina 20. stoljeća. Prikazuje povijest tog numizmatičkog materijala, kvalitetu tiska, dizajn, upotrebu i vrijednost. Kataloški obrađuje sve bonove koje je prikupio u vlastitoj zbirci. Pri tom navodi izdavača, njihovu vrijednost, vrijeme izdavanja, vrstu papira i dimenzije.

Tihana Petrović istražuje život i djelo Milka Cepelića, uvaženog hrvatskog etnografa i istraživača hrvatskog seljačkog tekstilnog rukotvorstva. Upozorava da su još 1979. godine povjesničar Krešimir Pavić i etnolog Ivica Šestan postavili u Muzeju Đakovštine izložbu o njegovom životu i radu.

Naročitu pažnju posvećuje njegovoj biografiji i bibliografiji. Na temelju njegovih radova upozorava na njegov pristup istraživanju te zaključuje da je Milko Cepelić značajan etnolog budući je zabilježio podatke o uzgoju i preradi tekstilnih biljaka i promjene u tekstilnom rukotvorstvu.

Branka Migotti proučava povijest istraživanja lokaliteta Štrbinci kod Đakova te arheološki materijal (prapovijesni, antički i rjeđe srednjovjekovni) s tog lokaliteta. Također istražuje problem lociranja rimske Certissae na lokalitet Štrbinci (oranica 3 km jugoistočno od Đakova). Na kraju rada donosi bibliografiju radova o lokalitetu Štrbinci i problemu lociranja rimske Certissae te arheološki materijal s tog lokaliteta.

Mira Kolar – Dimitrijević obrađuje gospodarske i socijalne prilike u Đakovu i Đakovštini od 1929. do 1941. godine. Proučava utjecaj velike ekonomske krize na gospodarske i socijalne prilike te mjere vlade za njihovo poboljšanje. Nadalje, istražuje ulogu HSS-a i njegovih organizacija (Gospodarska sloga i Hrvatski radnički savez) na rješavanje gospodarskih problema te poboljšanju socijalnih prilika na ovom području. Također prikazuje političke borbe na ovom prostoru.

Borislav Bijelić obrađuje povijest nastanka grba grada Đakova i povijest razvoja heraldike u svijetu i kod nas. Također prikazuje izradu i probleme oko donošenja sadašnjeg grba grada Đakova te upozorava i na neke nesuglasice oko novog grba.

Grgur Marko Ivanković proučava arhitektonske spomenike (naročito secesijsku arhitekturu) u gradu Đakovu. U svom radu obrađuje samostan časnih sestara sv. Križa s crkvom Presvetog Srca Isusa (djelo osječkog arhitekta Viktora Axmanna), zgradu biskupskog

sjemeništa (djelo zagrebačkog arhitekta Dioniza Sunka) te neke građanske kuće (kuće obitelji Hauger, Reichsmann i Terzić).

Jasmina Ratković istražuje perivoj uz biskupski dvor u Đakovu o kojem dosada nije mnogo pisano. Prikazuje razvojne faze u nastanku perivoja, pokušaje rekonstrukcije 70-tih i 80-tih godina 20. stoljeća te arhitektonske objekte u sklopu njega. Rad je nastao na temelju postojeće literature i novijeg arhivskog građiva.

U cjelini *Grade* objavljena je bibliografija radova preminulog kustosa Muzeja Đakovštine prof. Krešimira Pavića. Biobiografiju je sastavio sam Krešimir Pavić a nadopunjena je samo s četiri novija njegova rada (radovi od rednog broja 148. do 151.).

Vilim Matić objavljuje stare karte Đakovštine. Sve su karte nastale u drugoj polovici 19. stoljeća. Autor naglašava njihovu vrijednost te njihovu malobrojnost za ovo područje. Također isti autor objavljuje pregled općina u đakovačkom kotaru 1850. godine. U pregledu navodi imena naselja, broj kuća, duša, sesija i veličina dohotka polovicom 19. stoljeća.

Melita Rončević objavljuje iscrpni popis privrednih organizacija općine Đakovo od 1946. do 1973. godine iz fonda Okružnog privrednog suda u Osijeku. Popis privrednih organizacija daje uvid u zastupljenost organizacija u pojedinim gospodarskim granama na ovom području. Ovaj se popis nalazi u arhivskom fondu Okružnog privrednog suda u Osijeku u Državnom arhivu u Osijeku.

Vesna Božić – Drljača prikazuje nastanak i razvoj upravnih organa od 1945. do danas u gradu Đakovu i Đakovštini. Također prikazuje fondove nastale radom i djelovanjem ovih organa na ovom području. Fondove prikazuje

kronološko-hijerarhijskim slijedom nas-tanka ovih organa.

U cjelini *Kritike, ocjene i prikazi* objavljeni su prikazi, kritike i ocjene knjiga s tematikom o Đakovu i Đakovštini (Helena Sablić-Tomić, Goran Rem, Put nebeski: Đakovačka čitanka; Accede ad Certissiam, Antički i ranokršćanski horizont arheološkog nalazišta Štrbinci kod Đakova; Borislav Bijelić, Đakovačke ulice – kratke biografije osoba po kojima su dobile ime; Hrvoje Miletić, Đakovštinom utjelovljeni; Strizivojna, Zbornik radova o 300. obljetnici prvog poznatog zapisa imena; Đakovački susreti hrvatskih književnih kritičara 1.; 2. đakovački susreti hrvatskih književnih kritičara; Antun Mandić; Uput-njenj k' slavonskom pravopisanju za potrebu narodnih ucsionica u kra-ljevstvu Slavonije 1779.; Julije Njikoš, Đakovo je srce Slavonije – narodni i radni običaji, pjesme, kola i poskočice seljana Đakovštine; Miro Šola, Moji razgovori s njima te Zbornik radova o Josipu Jurju Strossmayeru).

Na kraju je Mato Batorović napi-sao sjećanja na rano preminulog (pre-minuo je 2. siječnja 1991. godine) kustosa Muzeja Đakovštine prof. Kre-šimira Pavića.

Na kraju rekao bih nešto o samom Zborniku muzeja Đakovštine. Naime, glavni i odgovorni urednik i uredništvo trebalo bi više pažnje posvetiti uređi-vanju samog zbornika. Neki autori imaju bilješke u svojim radovima a neki ne. Neki su bilješke u svojim radovima stavili ispod teksta a neki u tekst. Ovaj problem trebali bi riješiti glavni i odgo-vorni urednik i uredništvo koji bi mora-lo odlučiti kako bi trebale izgledati bi-lješke i gdje bi se trebale nalaziti. Također, svi bi radovi trebali imati znanstvenu kvalifikaciju. Nažalost, to je nemoguće provesti bez recenzija za koju izdavač, vjerojatno, nema materijalnih sredstava. Ove sugestije upućene

su radi poboljšanja kvalitete zbornika a ne kao kritika rada glavnog i odgovor-nog urednika i cijelog uredništva. Uza sve ove sugestije zbornik je interesan-tan prilog lokalnoj povijesti jednog grada i njegove okolice te bi trebalo nastaviti s njegovim izdavanjem.

Milan Vrbanus

* * *

Acta historico-oeconomica.
Časopis za ekonomsku povijest,
sv. 27 (Zagreb, 2000), 216 str.

ACTA HISTORICO-OECONOMI-CA - *Časopis za ekonomsku povijest* izlazi jednom godišnje financijskom potporom Ministarstva znanosti Republike Hrvatske i Školske knjige d. d. u Zagrebu. Objavljuje stručne i znanstvene radove s temama iz novovi-jeke ekonomske (gospodarske) povije-sti na tlu hrvatskih zemalja. Dugogodišnji glavni i odgovorni ured-nik dr. sc. Ivan Erceg ne odstupa od tematske koncepcije časopisa, što je hvalevrijedan princip.

Krajem 2001. godine objavljen je časopis *ACTA HISTORICO-OECONO-MICA*, Vol. 27. koji je cjelokupnim sadržajem posvećen 270. godišnjici rođenja i 200. godišnjici smrti Nikole Škrlca Lomničkog (1729. – 1799.), uglednog državnog djelatnika, te mar-ljivog ekonomskog znanstvenika. Autor prikaza Šrlčevih traktata je dr. sc. Ivan Erceg. Prijevod s latinskog jezika na hrvatski stručno je obavio Joza Ivanović, prof, a sažetke na njemački jezik prevela je Zlata Serić, prof.

U uvodnom dijelu (str. 6.) dr. sc. Ivan Erceg napisao je «KRATAK UVOD O RADOVIMA NIKOLE ŠKRLCA LOMNIČKOG» s namjerom